

Temaforedrag om ungdom, seksualitet og grenser

Høsten 2024

Hvem er vi?

- **Bjørn Løvland**
 - Sosionom
 - Daglig leder av Stiftelsen Tryggere

- **Live Mehlum**
 - Sosiolog og sexologisk rådgiver
 - Daglig leder av Stiftelsen Javielsker

Hvorfor snakke
om dette
temaet?

let's talk

Omfang av overgrep

Utsatt for	Kvinner	Menn
Voldtekt ved makt/tvang eller sovevoldtekt	22 %	3 %
Andre former for seksuelle overgrep: seksuell beføling gjennom makt eller tvang, press til seksuelle handlinger	18 %	5 %

Kilde: NKVTS-rapport 1/2023: Omfang av vold og overgrep i den norske befolkningen

Omfang av seksuell vold blant samer

Kvinner	Kvinner	Menn	Menn
Samer	Ikke-samer	Samer	ikke-samer
22	16	5	4

Kilde: Den andre Helse- og levekårsundersøkelsen i områder med samisk og norsk bosetting - SAMINOR 2. Senter for samisk helseforskning, Institutt for samfunnsmedisin, UiT Norges arktiske universitet.

Hva forbinder du med
seksuell trakassering?

Hva er seksuell trakassering?

Seksuell trakassering er uønsket seksuell oppmerksomhet som har som formål eller virkning å være:

- ❖ **skremmende**
- ❖ **krenkende**
- ❖ **fiendtlig**
- ❖ **nedverdiggende**
- ❖ **ydmykende**
- ❖ **eller plagsom.**

Likestillings- og diskrimineringsloven §13

Former for seksuell trakassering

- **Verbale uttrykk** er direkte bruk av kjønnete ord som "hore" og "homse", kommentarer om kropp, utseende eller privatliv, eller forslag om seksuelle aktiviteter.
- **Ikke-verbale former** er visning av pornografiske bilder og mer indirekte former som meldinger, oppringninger, bilder med seksuelt innhold, ryktespredning, eller spredning av bilder med seksuelt innhold av personer på nett eller i sosiale medier.
- **Fysiske former** for trakassering er ufrivillig seksuell kontakt som klemming, kyssing, og beføling av bryster eller underliv. Disse formene for trakassering grenser opp mot seksuelle overgrep og krenkelser og kan straffes etter straffeloven.

Ungdata 2024 - Omfang seksuell trakassering

Prosentandel utsatt	Jenter	Gutter
At noen på en sårende måte kalte deg for hore, homo eller andre ord med seksuelt innhold	27 %	16 %
At noen spredte negative seksuelle rykter om deg	19 %	14 %
At noen mot din vilje befølte deg på en seksuell måte	18 %	8 %
At noen mot din vilje delte bilder eller filmer av deg der du er naken eller deltar i seksuelle handlinger	6 %	4 %
At noen presset eller tvang deg til samleie eller andre seksuelle handlinger *	11 %	3 %

Kilde: Ungdata 2024, Landsdekkende, Ungdomsskoler og Videregående skoler (*)

Hva er seksuelle overgrep?

Seksuelle overgrep omfatter

Seksuelt
krenkende
atferd

Seksuell
handling

Seksuell
omgang

IKKE LOV: Å sende nakenbilder er juridisk sett det samme som blotting, ifølge politiet.

Kripos ber folk skjerpe seg

- Å sende «dickpics» uoppfordret er etter loven det samme som å blotte seg

Hva er seksualitet?

Stiftelsen **Tryggere**

Jaa
vi elsker

«Du har kjent den hele livet.
Kraften som får blodet til å bruse og suse. Kraften
som får huden til å rødme eller blekne. Du kjente
den som barn. Da du fantaserte om å la hånda
stryke over den nydelige nakken til han som satt på
pulten foran deg.
Du kjente den som ungdom. Da du tegnet forte og
forbudte tegninger på naboens husvegg i
høstmørket.
Du kjente den da du for aller første gang lå hud mot
hud og pust mot pust med et annet menneske, og
var veldig lykkelig og veldig engstelig på samme tid.
Vi kjenner den gjennom hele livet.
Kraften vi kaller seksualitet.
Noen tror den seksuelle delen av oss sitter mellom
beina.
Men den sitter like mye mellom ørene».

Alle har en seksualitet

- Alle har en seksualitet
- En del av vår identitet
- En integrert del av vår personlighet
- Et basalt behov
- En kraft som følger oss fra vuggen til graven
- En del av vårt helsebegrep

Hva er sex?

*Debutalder

Refleksjon

- Nakne sammen?
- Suge penis?
- Massasje?
- Penis i anus

- Kline
- Slikke vagina
- Beføle kjønnsorganer
- Onani
- Samleie

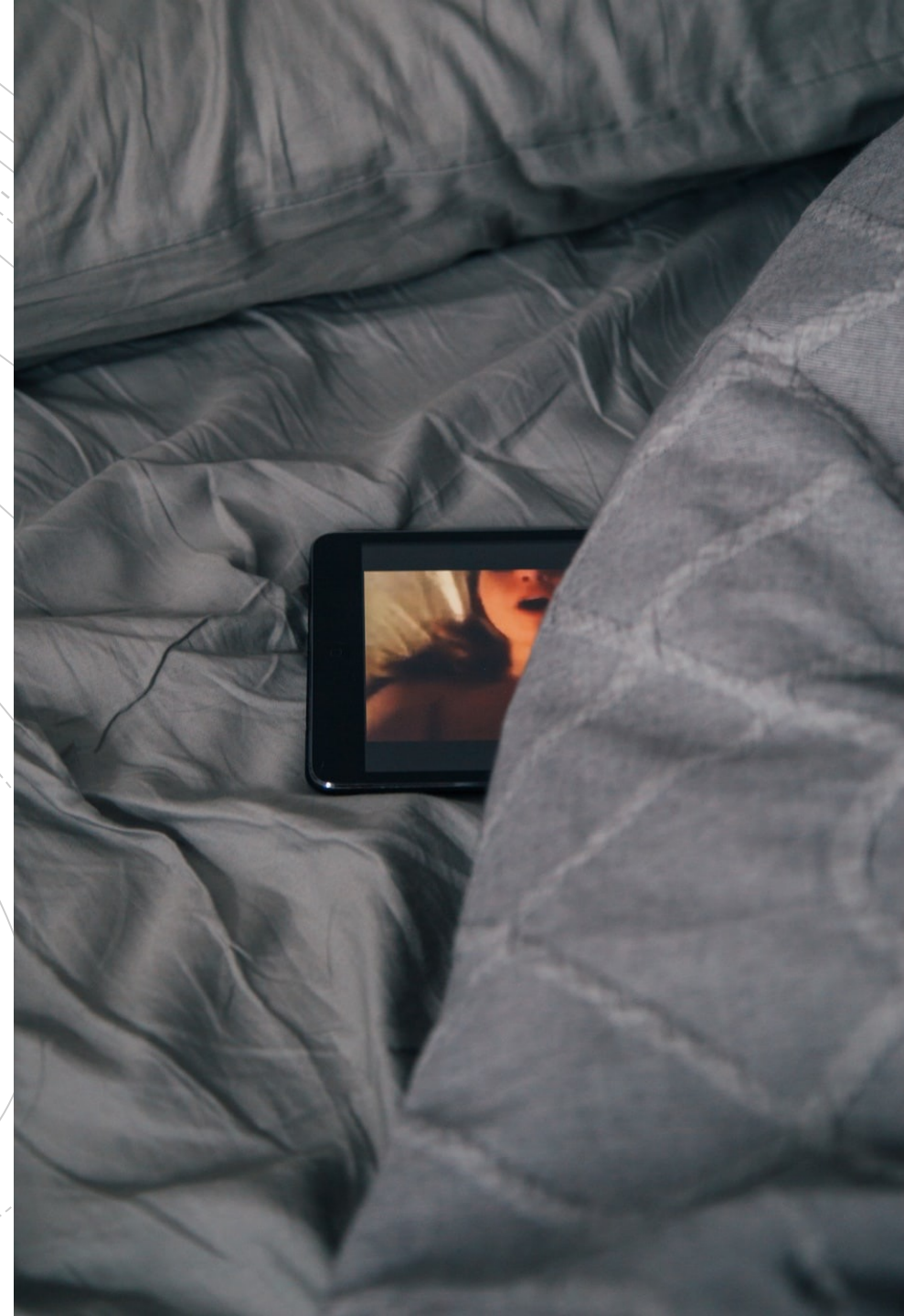

Hvor får ungdom kunnskap om sex fra?

Stiftelsen **Tryggere**

Jaa
vi elsker

Porno og sex – omtrent
det samme?

Hvorfor ser ungdom på porno?

Seksuelt tennende

Spennende

Nytelse

Kunnskap

Variasjoner

Viser kropp

Ungdoms perspektiver på porno

Lett tilgang

Spennende

Kunnskap

Krenkelser og
vold

Usikkert om
gutter forstår at
nytelse i porno
ofte er skuespill

Bidrar til
seksuelle
krenkelser

Ambivalente
følelser

Øker interessen
for nakenbilder

Tøyer grensene

*«Jeg føler at jeg må prestere etter hva gutta har sett.
Gutta tror de kan gjøre hva de vil, de får ideer om ekstreme
ting;
bondage, choking.
Det er mye press om analsex.
Hvordan skal de vite det, hvis det ikke er fra porno?»*

Samtykke

Samtykkefilm

Jaa
vi elsker

Gjensidig samtykke

- Det er enighet om å ha sex før start
- Det er sikkerhet på at partner(ene) fortsatt har lyst til å ha sex med hverandre underveis
- Alle er våkne og i stand til å gi samtykke under sex
- Det er enighet om å gjennomføre de ulike seksuelle aktivitetene
- Det er respekt for hverandres ønsker om å avslutte eller ikke gjøre bestemte handlinger
- En pågående prosess

Voldtekt (§ 291):

Med fengsel inntil 10 år straffes den som

- a) skaffer seg seksuell omgang ved vold eller truende adferd
- b) har seksuell omgang med noen som er bevisstløs eller av andre grunner ute av stand til å motsette seg handlingen, eller
- c) ved vold eller truende adferd får noen til å ha seksuell omgang med en annen, eller til å utføre handlinger som svarer til seksuell omgang med seg selv

Blir man spurt i virkeligheten?

Kan man overtales til et ja om man sier kanskje?

På hvilken måte kan man gi samtykke?

Hva kan skje dersom man får vite i etterkant at partneren egentlig ikke hadde lyst?

Når er man for full?

Eksempel-spørsmål:

«Jeg klarte ikke å si noe eller kjempe imot. Er det da et overgrep?»

«Hvorfor kan ikke bare jenter si hva de vil og ikke vil? Hvordan kan jeg vite om hun har lyst på sex /ikke lyst på sex?»

»Hva er tegn på at noen ikke vil ha sex selv om det går i den retningen?»

«Hvordan spørre om samtykke uten at det blir kleint?»

«Hvis to personer er fulle og har samleie, og den ene angrrer etterpå – har noen skyld da?»

«Har jeg gjort noe galt hvis en jente blir med på sex men angrrer etterpå?»

Delbart?

Hvor mange i
alderen 13-18 tror
du har blitt spurt om
å sende nakenbilder
det siste året?

28 % (mellom 13 og 18 år) er blitt spurt om å sende nakenbilde av seg selv. Andelen øker med alder og er størst blant jenter.

43 % i 2022

Kilde: Barn og medier 2024, Medietilsynet 2024

Hvorfor sender noen nakenbilder?

Lovverk

- Hovedregelen er at det er ulovlig å TA, HA eller DELE nakenbilder av noen under 18 år

Kilde: <https://www.politiet.no/rad/trygg-nettbruk/delbart/#se-hvilket-regelverk-som-gjelder>

Oppgaver: spørsmål om bildedeling

- Kan jeg straffes for å ha sendt nakenbilde av meg selv til andre?
- Er det ulovlig å filme noen som har sex?
- Jeg har lyst til å sende et nakenbilde av meg til kjæresten min – er det lov?
- Noen har sendt meg “dickpiks” og andre nakenbilder. Jeg vil ikke ha de, hva skal jeg gjøre?

Oppgave 1

- Anne (16) er på fest. Der ser hun to venner på sin egen alder ha sex. Hun tar opp mobilen, og begynner å filme.
- Filmen sender hun til sin venn Bente.
- Hvem gjør noe ulovlig?
 - Ingen
 - Anne
 - Anne og Bente

Bekymringssamtalen

- Velg tid og sted
- Si at du er bekymret
- Si hva du er bekymret for
- Si hva du bygger det på
- Si at du kan ta feil (vær undersøkende)
- Ti stille!!

Kilde: Svein Øverland

Bekymringssamtalen – hvis Ja

- Gi respekt/anerkjennelse
- Tenk kortsiktig og langsiktig
- Gjør noe konkret
- Finn støttepersoner
- Hold det du lover

Kilde: Svein Øverland

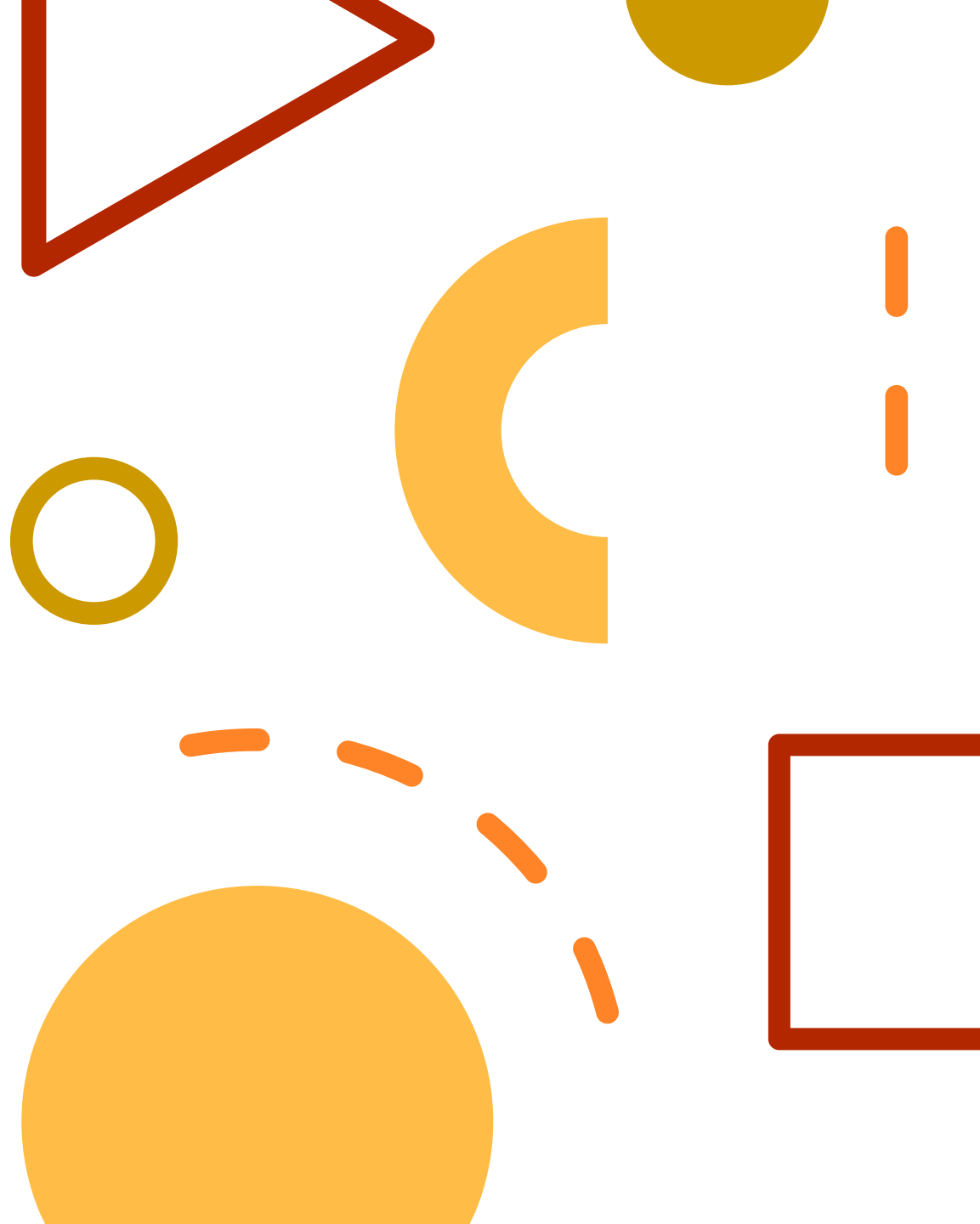
Bekymringssamtalen - hvis Nei

- Hvis du ikke er overbevist – si at du fremdeles er bekymret
- Avslutt samtalen høflig
- Si at du vil ta kontakt igjen
- Si at du håper han/hun vil ta kontakt før det
- Hold det du lover

Kilde: Svein Øverland

Ressurser:

- <https://samtykke.scrollytell.no/>
- https://jaavielsker.no/wp-content/uploads/2022/01/2021_jaavielsker_veileder_seksuelt_samtykke.pdf
- <https://jaavielsker.no/prosjekt/slik-ser-samtykke-ut/>
- https://www.nkvts.no/content/uploads/2023/03/NKVTS_Rapport_1_23_Omfang_vold_overgrep.pdf
- <https://tryggere.no/>
- <https://www.politiet.no/rad/trygg-nettbruk/delbart/filmer-delbart/>
- <https://ressursbanken.kirken.no/nb-NO/2017/stopp-kjarestevolden/>
- <https://ung.no/>
- <https://sexogsamfunn.no/>
- <https://www.ungerelasjoner.no/>

The background features several thin, light gray curved lines that sweep across the frame. A prominent red speech bubble shape is centered on the left side, containing white text. The speech bubble has a tail pointing downwards.

Tusen takk for oss!

Bjørn Løvland og Live Mehlum

Daglig leder Stiftelsen Tryggere og Stiftelsen Javielsker